

Г.В. Фоміна

кандидат філологічних наук, доцент

Кам'янець-подільський національний

університет імені Івана Огієнка

ІСТОРИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НІМЕЦЬКОГО ОНОМАСТИКОНУ

Германські власні імена належать до найбільш давніх онімів. У сучасній німецькомовній культурі людина володіє двома типами найменування: ім'я (*Vorname*) та прізвище (*Familienname*). Більшість сучасних німецьких антропонімів можна умовно поділити на дві групи: імена германського походження та іноземні імена, запозичені з інших мов.

Власні назви є найдавнішим серед усіх видів і способів найменування людини. Сучасними дослідженнями встановлено, що вже в кам'яному віці люди мали найменування. Проте антропоніми – такі, як ми їх знаємо сьогодні, – виникли не одразу: вони пройшли довгий шлях становлення, розвитку, змін. Найдавніші назви германського походження зародилися ще в VII – IV ст. до н.е. Як і в інших індоєвропейських мовах, вони мали двочленну структуру. Власні назви виконували „магічну” функцію щодо впливу на долю людини, надавали їй силу, відвагу, перемогу чи захист богів.

„У германських іменах комбінувались алітерація та основи, які створили чітку модель. Перша частина антропоніма залишалася незмінною, а друга варіювала, наприклад, в іменах меровінгських королів V – VIII ст.: *Chlodovech* – *Chlodomer* – *Gundaharius* – *Gundovechus* – *Gundobadus* – *Godomarus* – *Godogisilus*” [1, с. 12].

Варто наголосити на тому, що впровадження християнства зовсім не вплинуло на утворення власних назв. „Лише в другій половині VIII ст. у Німеччину починають проникати імена, які пов'язані з християнством: спочатку це були оніми із Старого Завіту (*Adam, Eva, Susanne*), а потім імена мучеників (*Andreas, Agathe, Katharina, Viktor, Beata*). Особливо активно біблійні антропоніми використовуються тільки на початку XV ст. Причому в католицьких родинах надавали перевагу іменам святих та покровителів, а в

лютеранських – біблійних персонажів. Власні назви релігійного походження часто створювалися із німецьких слів та основ: *Traugott, Fürchtegott, Gotthold*.

У XIII ст. розвивається нова система, яка складалась з двох ономастичних компонентів, і витісняє попередню, в якій використовувалося лише одне ім'я. Все частіше германські власні назви зникали або трансформувались. До онімів, яким найбільше надавали перевагу, належали такі: *Friedrich, Heinrich, Hermann, Konrad, Ludwig, Otto, Ulrich*. Широко впроваджуються короткі форми. „Кожне ім'я могло бути скороченим по-різному: *Dietrich – Dieto, Dietel, Dieteken, Dietze, Dirk, Thilo*, знову ж із значними територіальними змінами” [2, с. 31].

Під впливом гуманізму в мову прийшли деякі язичницькі антропоніми: *Hektor, Agrippa, Claudius, Julius*. Першим німецьким кайзером з іноземним ім'ям був *Maximilian I*. У XVIII ст. німецькі протестанти надавали перевагу онімам із моральним, релігійним змістом, як наприклад: *Gottfried, Gotthold, Gottheit*. „Гуманісти сприяли запозиченню латинських, а в деяких випадках навіть грецьких імен. Вчені того часу носили „потрійне” ім'я: *Conradus Mutianus Rufus Helius*”.

Сьогодні при виборі імені відчувається сильний вплив кіно, телебачення та естради, спостерігається потяг до оригінальності, унікальності та незвичності. Відомі раніше антропоніми часто пишуться на іноземний лад: *Elly, Sylvia, Gaby* (замість *Elli, Silvia, Gabi*). Деякі імена вже вийшли із моди. Характерною рисою процесу найменування є те, що люди старшого покоління носять антропоніми, які в наш час уже не використовуються. В побуті багато німецьких власних назв скорочуються. Деякі з них почали функціонувати як самостійні ономастичні одиниці.

Література:

1. Суперанская А. Историческая ономастика / А. Суперанская. – М.: Наука, 1977. – 227 с.
2. Vallow U. Eigennamen und Recht / U. Vallow. – Tübingen: Weltbild, 1999. – 160 S.